

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.086>

JEL classification: E62, O15, Q10

UDC: [330.332:330.341.1]: 338.43

Вікторія МЕЛЬНИК

доктор економічних наук, професор,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: v.melnik@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-8587-1192

Олег ПОГРІЩУК

кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: o.pohrischuk@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-9513-0585

ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

АНОТАЦІЯ

Дослідження спрямоване на визначення особливостей процесу інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку суб'єктів господарювання; узагальнення основних складових залучення інвестицій в аграрний сектор економіки України та встановлення чинників й обґрунтування напрямів формування системи інвестиційного забезпечення екологічнобезпечного відновлення й зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору економіки.

Метою дослідження є узагальнення змістового контенту інвестиційного забезпечення в контексті його спрямування на інноваційну складову зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано систему наукових методів та прийомів. Зокрема, монографічний, аналітичний, методи синтезу, індукції, дедукції, узагальнення.

Результати. Обґрунтовано, що завдання формування дієвої системи інвестиційного забезпечення аграрного сектору передусім полягає у створенні необхідних умов для сталого розвитку, зростання доходів господарюючих суб'єктів, скороченні відтоку працівників з сільських територій, забезпеченні продовольчої безпеки та зміцненні його економічного потенціалу. Визначено, що зміцнення економічного потенціалу на основі інвестиційного забезпечення має стратегічне значення, оскільки воно сприяє оновленню виробничих процесів та зростанню рівня їх ефективності, а також підвищенню якості життя сільського населення. У процесі інвестиційного забезпечення інноваційної складової зміцнення економічного потенціалу необхідно враховувати не лише економічні, а й соціальні та екологічні аспекти, можливі ризики та наявні переваги.

Основними напрямками підвищення результативності системи інвестиційного забезпечення та зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору визначено: стимулювання розвитку інноваційної діяльності та технологічного оновлення, впровадження ефективних фінансових

© Вікторія Мельник, Олег Погріщук, 2024

Отримано: 01.02.2024 р.

Рекомендовано до друку: 10.02.2024 р.

Опубліковано: 28.02.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Мельник В., Погріщук О. Зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору на основі інноваційно-інвестиційного забезпечення. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 1. С. 86-95. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.086>

інструментів, що сприятимуть наданню фінансових послуг щодо підтримки аграрного бізнесу; інфраструктурний розвиток розширення ринків, науково-освітню та соціально-орієнтовану діяльність.

Ключові слова: економічний потенціал; інноваційно-інвестиційне забезпечення; аграрний сектор; екологобезпечне відновлення; екологоорієнтоване виробництво; сталий розвиток.

Вступ

Аграрний сектор є важливою галуззю економіки багатьох держав світу. Він забезпечує економічну, продовольчу та екологічну безпеку, є сферою зайнятості значної кількості населення. Проте, дефіцит у сфері інвестиційного забезпечення породжує загрозу не лише його стабільного функціонування, а й негативно впливає на економічний потенціал держави.

Аграрний сектор формує близько 60% фонду споживання населення та посідає перше з-поміж інших секторів економіки за структурою товарного експорту й досі залишається тією сферою, що забезпечує позитивне зовнішньоторгівельне сальдо протягом тривалого періоду. Разом з тим, війна внесла значні корективи в діяльність агропродовольчої системи держави, що стала однією з мішеней ворога. Цей період змушує нас по новому цінувати роботу фермерів, а також переосмислити, як ми виробляємо їжу, як ми будемо відновлювати наше сільське господарство та створювати насправді сталі продовольчі системи [1, с. 7].

Аграрне виробництво лежало в основі регіонального економічного розвитку України до початку повномасштабної війни і буде відігравати важливу роль у процесі його відновлення. Очікується, що виробництво повернеться до довоєнного рівня, післявоєнну відбудову необхідно узгодити з прагненнями України щодо вступу до ЄС [2].

Для зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору та відновлення на інноваційній, екологобезпечній основі необхідні значні інвестиційні ресурси, що відображає потребу у проведенні дослідження окресленого питання.

Дослідженню питання розвитку, ефективного управління та ресурсного забезпечення аграрного сектору присвятили свої праці: Білоткач О. В., Бровко Л. І., Васильєва Л. М., Вдовенко Н., Гречко А. В., Денисенко М. П., Джумакєєва Д. Д., Дрига С. Г.,

Захарова О. В., Кісіль М. І., Кисельова І. О., Коденська М. Ю. Кохан М. О., Маргагасова В., Павлова Г. Є., Погріщук Б. В., Попенко М. С., Проданова Л. В., Пучкова М. Е., Хахула Б. В., Хорошун Ю. В., Черенович О. В., Шилова О. Ю., Юринець З. В., Юринець Р. В. та ін. Проте, більш ґрунтовного проведення дослідження потребує питання інвестиційного забезпечення інноваційної складової зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору.

Мета статті

Метою дослідження є узагальнення змістового контенту інвестиційного забезпечення в контексті його спрямування на інноваційну складову зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору. Завдання дослідження включають: визначення особливостей процесу інвестиційного забезпечення та джерел інноваційного розвитку суб'єктів господарювання; узагальнення основних складових залучення інвестицій в аграрний сектор економіки України; встановлення чинників та обґрунтування напрямів формування системи інвестиційного забезпечення екологобезпечного відновлення й зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору економіки.

У процесі дослідження використано систему наукових методів та прийомів. Зокрема, монографічний, аналітичний, методи синтезу, індукції, дедукції, узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження

Економічний потенціал розглядається через здатність економіки держави загалом, підприємств, господарств й галузей реалізувати процес виробничо-економічної діяльності, впливати на розвиток сфер виробництва товарів та їх споживання [3].

Економічний потенціал розвитку аграрного сектору є сукупністю можливостей та наявних ресурсів для здійснення виробництва продукції й створення у сільському господарстві «вартості». Такий потенціал включає складові:

капітал, працю, ресурси, знання, технології, доступ до ринків збуту, інфраструктурні елементи та ін. Економічний потенціал відображає можливості щодо генерування вартості, зростання валового внутрішнього продукту та забезпечення продовольчої безпеки, створення нових робочих місць. Інвестиційне забезпечення й підтримка розвитку аграрного сектору відіграє провідну роль у відновленні та зміцненні цього потенціалу.

Концепт інвестиційного забезпечення інноваційної складової зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору розкривається через його функціональну основу, а саме: забезпечення процесу зміцнення потенціалу є завданням, а інвестиційне забезпечення інноваційної складової потенціалу – одним з інструментів його розв'язання. Відтак, виникає потреба у дослідженні не лише сутнісних характеристик інвестиційного забезпечення, а й виділення його процесних та формотворчих складових.

У сучасних умовах господарювання у сфері підприємництва інвестиції визначаються найважливішим засобом у процесі забезпечення структурних змін, впровадження досягнень технічного прогресу, зростання якісних показників виробничо-господарської діяльності підприємств на мікро- та макрорівнях функціонування. Одним з найважливіших об'єктів інвестиційної діяльності є вкладення коштів в інновації, що є двигуном розвитку економіки, винайдення нових технологій та рішень і, як наслідок, зростання якісних властивостей продукції й підвищення конкурентоспроможності різних галузей національного господарства [4, с. 61].

Інвестиційне забезпечення доцільно розглядати як організаційно-економічні умови, заходи, засоби та відносини в процесі економічної діяльності, що мають прояв під час руху вартості, яка авансується у капітал підприємства для формування, акумулювання та використання інвестицій у процесі розвитку аграрно-промислового виробництва та людини як основної продуктивної сили суспільства [5]. Тобто, інвестиційне забезпечення слід розуміти як певну підсистему системи організаційно-економічного забезпечення розвитку підприємства, що має призначенням покриття

витрат у процесі виробничої діяльності та накопичення з метою збільшення обсягів виробництва та реалізації товарів, ресурсна основа якої створюється за умов дотриманням принципів довгострокового характеру, альтернативності та оптимальності [6].

Слушною є думка, висловлена Кісілем М. І.: «Під інвестиційним забезпеченням необхідно розуміти не лише процес формування джерел для фінансування інвестиційних вкладень, а й усю системну сукупність умов, економічних механізмів, ресурсів, інструментів та заходів, що необхідні для забезпечення нормального перебігу інвестування» [7]. Як зазначають Білоткач О. В. та Павлова Г. Є.: «Реалізація інвестиційних процесів може призвести до зміни структурних та кількісних характеристик об'єкта, та у довготривалій перспективі сприяє його переходу до якісно нового стану та здатності протистояти впливу негативних чинників зовнішнього середовища» [8, с. 31].

Україна в процесі здійснення економічних перетворень розкриває декілька пріоритетних напрямків, які базуються на стійкості та збалансованості розвитку в умовах соціально-орієнтованої багатогалузевої економіки, що враховує потреби соціуму та функціонує на основі інноваційно-інвестиційної моделі, а також активному впровадженні інформаційно-технологічних технологій та досягнення науково-технічного прогресу. Визначені складові у довгостроковій перспективі можливі при здійсненні інвестиційної та інноваційної діяльності, що активізує процеси інноваційно-інвестиційного розвитку та прискорює впровадження сучасних розробок у процес виробничо-господарської діяльності, і як наслідок, подальший економічний розвиток країни. Беручи до уваги світовий досвід інвестування, внутрішнє та зовнішнє інвестиційне забезпечення створює значну частку усіх вкладень в розвиток національної економіки на інноваційній основі та сприяє забезпеченню стійкості підприємств й стимулює економічне зростання. Тому, інвестиційне забезпечення визначається й як стимулятор перебігу інноваційних процесів, що дозволяє Україні розвиватись більш швидкими темпами й стабілізувати сектори та галузі економіки [9, с. 41].

Власні кошти підприємств аграрного сектору є одним з найефективніших джерел інвестиційного забезпечення. У такому разі відбувається процес самофінансування підприємства: через використання амортизаційних відрахувань; фондів розвитку або резервного фонду; використання частки статутного фонду, за корегування норм та підтримки його рівня. Проте, значна кількість підприємств аграрного сектору має недостатній рівень доходів, тому вкладення власних коштів стає можливим лише за наявності достатньої величини амортизаційних відрахувань.

Окрім власних коштів підприємств та організацій, не менш важливим джерелом капітальних інвестицій в національній економіці та аграрному секторі, виступають кредити банків-резидентів [10, с.108]. Позики банків та кредитні ресурси є важливим джерелом у системі інвестиційного забезпечення підприємств аграрного сектору, а саме: банківське кредитування на довгостроковій основі; надходження з біржового та позабіржового фондового ринку через розміщення суб'єктом облігацій; кредитування на комерційній основі, що застосовується при придбанні ресурсів матеріально-технічного призначення з можливістю відстрочення платежу або виплатою частинами; надходження при здійсненні лізингових операцій. Саме кредитні ресурси надають можливість швидкого використання коштів для відновлення виробничо-господарської діяльності. Комерційний кредит набув найбільшого використання серед малих підприємств, які мають швидкі темпи розвитку. Банківські позики короткострокового характеру найбільшою мірою використовуються у процесі фінансового забезпечення циклічних або сезонних потреб підприємств, надаючи їм більшу гнучкість у виборі напрямів діяльності. Значним недоліком такої форми фінансування є високий ризик зниження ліквідності, через потребу погашення боргів у короткий проміжок часу та загрози зміни відсоткових ставок за користування позикою [11, с. 91]. При залученні міжнародних інвестиційних ресурсів розширюються можливості входження на зовнішні ринки для вітчизняних суб'єктів господарювання.

Ефективним методом залучення ресурсів для суб'єктів підприємництва є кошти засновників та надходження коштів від випуску акцій та ін. Проте, у сфері аграрного виробництва є досить незначна кількість акціонерних товариств, що дає змогу лише окремим підприємствам отримувати фінансові ресурси для здійснення діяльності через випуск та розміщення власних акцій.

Інвестиційні вкладення у розвиток аграрної сфери виробництва здійснюються також приватними компаніями або господарськими об'єднаннями з метою підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності та отримання додаткових прибутків. Така форма інвестиційного забезпечення може мати місце в період кризових явищ в економіці, що зумовлено наявністю необхідних фінансових ресурсів у деяких приватних інвесторів.

Як зазначають Денисенко М. П., Юринець З. В., Юринець Р. В., Кохан М. О.: «Суб'єкти господарювання України націлюють потужну частку різного виду інвестицій тільки на підтримку власного існуючого технологічного рівня з використанням періодичних ремонтів у результаті експлуатації застарілих основних фондів. Низький рівень заміни на нові технології є наслідком збільшення залишкової вартості основних засобів [12, с. 22-23].

Провідними напрямками підтримки виробничої сфери аграрного сектора визначено: модернізацію техніко-технологічної бази для переходу до інноваційного типу розвитку; усунення негативного впливу від підвищення цін на товарно-матеріально-ресурси; мінімізація виробничих ризиків; відновлення площ сільськогосподарських культур; вжиття стимулюючих заходів щодо виробництва продукції тваринництва; екологізація виробництва; розвиток інфраструктури та інформаційно-консультаційне забезпечення виробництва [13].

Підвищення інноваційної активності виробничих систем залежить від діяльності безпосередніх учасників процесу інноваційної діяльності та його державної підтримки. До основних напрямів активізації інноваційної активності в аграрній сфері належать:

- впровадження сучасних інноваційних технологій, що сприятимуть збільшенню рівня ефективності виробництва та зменшенню витрат.
- зростання інвестицій у проведення наукових дослідження та розробку нових методів ведення господарської діяльності;
- стимулювання розвитку інноваційного підприємництва шляхом надання фінансової підтримки, пільг, грантів для інноваційно активних підприємств, що впроваджують інновації в аграрному секторі.
- розвиток екосистеми та інфраструктури інновацій, що базується на заходах щодо створення інноваційних парків, бізнес-інкубаторів, технологічних центрів, науково-дослідних установ, діяльність яких буде орієнтована на запити вітчизняних товаровиробників.
- удосконалення системи інформаційної підтримки підприємств аграрного сектору та налагодження взаємодії між сектором наукових досліджень та виробничою системою;
- організація підготовки та перепідготовки працівників для участі в процесах інноваційного розвитку на різних рівнях, розробка освітніх програм для підприємців з метою набуття нових знань у галузі застосування інноваційних технологій у господарській діяльності.

Обґрунтування пріоритетних напрямів інвестиційного забезпечення інноваційних проектів базується на побудові інвестиційної моделі конкретного суб'єкта господарської діяльності та проведенні розрахунків щодо результативності вкладення фінансів.

Ефективна реалізація процесу інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору відбувається шляхом організаційно-економічного забезпечення, з урахуванням дотримання поетапності формування та управління інвестиційними ресурсами. Лише за умови комплексного здійсненні визначених заходів уможливується зростання рівня інноваційної активності господарюючих суб'єктів аграрного сектору економіки, спрямовану на подолання кризових явищ, стабілізаційні заходи у сфері агропромислового

виробництва й забезпечення необхідних умов для розвитку [14, с. 89].

Як зазначають В. Маргасова та Н. Вдовенко: «Інвестуючи в аграрний сектор, можна досягти значних позитивних результатів та забезпечити стійке зростання галузей сільськогосподарського виробництва. Один із напрямів, де інвестиції можуть мати значний вплив на аграрний сектор, це інвестування в технології, включаючи органічне виробництво» [15, С.109]. Дієва система інвестиційного забезпечення аграрного сектору надає змогу впроваджувати інноваційні рішення та нові технології, що забезпечують стійкість, підвищують ефективність та мінімізують ризики, що значно підвищує рівень ефективності їх виробничо-господарської діяльності.

Здійснена Світовим банком оцінка завданої шкоди та рівня відновлення показала, що лише за перший рік після початку повномасштабної війни прями збитки, нанесені активам аграрного сектору економіки склали понад 8,7 млрд дол. США, а непрямі втрати, зумовлені зменшенням виробничого потенціалу – 31,5 млрд дол. США. Окремим пунктом визначено втрати та збитки в системі водовідведення та зрошення 282,5 та 380,5 млн дол. США. Згідно проведеної оцінки, фінансові потреби у відновленні та роботах з реконструкції аграрного виробництва у період з 2024 по 2033 роки становитимуть 29,7 млрд дол. США [16].

Сільськогосподарське виробництво безпосередньо пов'язане з життєдіяльністю живих організмів, що зумовлює потребу у збереженні, відновленні та екологічнобезпечному використанні ресурсів навколишнього природного середовища. Відтак, інвестиційне забезпечення зміцнення економічного потенціалу на інноваційній екологоорієнтованій основі передбачає направлення інвестиційних ресурсів до тих проектних ініціатив, в основі яких лежить збалансування чинників економічного й соціального розвитку та охорони навколишнього природного середовища.

Основні напрями інвестиційного забезпечення на екологоорієнтованій основі передбачають екологоорієнтоване виробництво та екологічнобезпечне відновлення, зокрема: інвестування у розвиток

відновлювальних джерел енергії та підвищення енергоефективності, ресурсозбереження, впровадження інноваційних технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції;

Інвестиційні ресурси слід використовувати зі стратегічною метою не лише для відновлення рівня довоєнного виробництва, а й для підвищення якісної трансформації аграрного сектору. Усі інституції, суспільство та державні інвестори мають діяти спільно, об'єднавши зусилля для визначення шляхів відновлення та удосконаленні моделі аграрної діяльності в державі. В процесі інвестування необхідно забезпечити ефективне функціонування малих та середніх форм підприємництва в аграрному секторі, а відновлення сектору має ґрунтуватись не лише на цілях зростання, а й забезпеченні довгострокового сталого розвитку України на шляху до членства в ЄС [2].

Основними напрямками підвищення результативності системи інвестиційного забезпечення та зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору визначено:

1. Створення сприятливого середовища для реалізації інновацій та проведення досліджень і розробок, технологічне оновлення підприємств аграрного сектору, впровадження інноваційних технологій виробництва та сучасних методів й способів переробки і зберігання сільськогосподарської продукції сприятиме зростанню ефективності підприємств аграрного сектору та підвищення якісних властивостей продукції, що виробляється.

3. Інфраструктурний розвиток, зокрема інноваційної, транспортної, зберігання, переробки продукції, що значною мірою сприятиме зростанню рівня продуктивності господарюючих суб'єктів та мінімізує витрати у процесі перевезення, зберігання та доведення до споживача продукції. Інфраструктурне забезпечення також оптимізує логістичні процеси та сприяє підвищенню конкурентоспроможності національного виробництва.

4. Розширення ринків збуту продукції та шляхів її просування до споживача. Забезпечення вітчизняних товаровиробників доступом до ринків, зміцненні торгівельних угод у сфері експорту та імпорту

сільськогосподарської продукції, створення сприятливих умов для залучення інвестицій через збалансовану регуляторну політику ринку сільськогосподарської продукції.

5. Розробку ефективних фінансових інструментів, що сприятимуть наданню фінансових послуг щодо підтримки аграрного бізнесу. Доступ аграрних підприємств до фінансових послуг та ресурсів сприятиме вкладенню інвестицій у придбання нових видів устаткування, обладнання, сучасних технологій та інфраструктурне оновлення.

6. Розвиток ланцюга створення доданої вартості. Реалізація інвестицій у формування ланцюга створення доданої вартості направлене не лише на отримання вищих прибутків, а й зміцнення зв'язків між секторами виробництва, переробки та збуту сільськогосподарської продукції. Сприяння розвитку підприємницької діяльності у сфері переробки значно підвищить вартість виготовленої продукції, відповідно, виникатиме потреба у створенні нових робочих місць, а, відтак, й у розвитку сільських територій.

7. Науково-освітня, соціально-орієнтована діяльність. Інвестування у галузь освіти, навчання, підготовки та перепідготовки й надання інформаційно-консультаційних послуг працівників аграрного сектору матиме наслідком покращення методів ведення та результатів господарської діяльності. Забезпечення стабільного соціально-орієнтованого середовища сприятиме зменшенню відтоку робочої сили та забезпечить позитивний вплив на аграрне виробництво. Реалізація поставлених завдань за визначеними напрямками сприятиме активізації інвестиційного розвитку підприємств аграрного сектору, а дотримання принципів збалансованості, послідовності, чіткості й оперативного реагування на зміни розширять можливості підвищення ефективності використання ресурсів та мінімізації ризиків виробничо-господарської діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Інвестиційне забезпечення зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору спрямоване на інноваційне оновлення,

зростання стійкості досягнення сталого розвитку галузей сільськогосподарського виробництва та економіки загалом.

Для відновлення та зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору необхідне інвестування у створення нових, конкурентоспроможних об'єктів на технологічній інноваційній основі, що сприятиме зміцненню позицій на вітчизняному та світовому ринку; розвитку інфраструктури; забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в процесі виробничо-господарської діяльності. Саме вказані особливості інвестиційної діяльності лежать в основі наукового обґрунтування структури та джерел вкладення інвестиційних ресурсів.

Обґрунтовано, що завдання формування дієвої системи інвестиційного забезпечення аграрного сектору передусім полягає у створенні необхідних умов для сталого розвитку, зростання доходів господарюючих суб'єктів, скороченні відтоку працівників з сільських територій, забезпеченні продовольчої безпеки та зміцненні його економічного потенціалу.

Визначено, що зміцнення економічного потенціалу на основі інвестиційного

забезпечення має стратегічне значення, оскільки воно сприяє оновленню виробничих процесів та зростанню рівня їх ефективності, а також підвищенню якості життя сільського населення. У процесі інвестиційного забезпечення інноваційної складової зміцнення економічного потенціалу необхідно враховувати не лише економічні, а й соціальні та екологічні аспекти, можливі ризики та наявні переваги,

Основними напрямками підвищення результативності системи інвестиційного забезпечення та зміцнення економічного потенціалу аграрного сектору визначено: стимулювання розвитку інноваційної діяльності та технологічного оновлення, впровадження ефективних фінансових інструментів, що сприятимуть наданню фінансових послуг щодо підтримки аграрного бізнесу; інфраструктурний розвиток розширення ринків, науково-освітню та соціально-орієнтовану діяльність.

Перспективи подальших розвідок вбачаються в дослідженні процесів змінення та відновлення економічного потенціалу окремих галузей сільськогосподарського виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Програма розвитку аграрного сектору Вінницької міської територіальної громади на 2023-2025 роки. URL: <https://www.vmr.gov.ua>.
2. Сільське господарство: пріоритети сталих інвестицій для сприяння відновленню України. URL: <https://ecodiia.com.ua>.
3. Економічний потенціал. Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua › article-18794>.
4. Дрига С. Г., Кисельова І. О., Пучкова М. Е. Інвестиції як ключовий елемент інноваційного розвитку торговельних мереж України. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: X Міжнародний бізнес-форум (Київ, 21 березня 2017 р.) / відповідальний редактор Мазаракі А. А. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. 198 с.
5. Коденська М. Ю. Мотиваційні чинники інвестиційного забезпечення розвитку аграрно-промислового виробництва. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*, 2013. № 2. С. 62-66.
6. Шилова О. Ю. Інвестиційне забезпечення розвитку підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. Луганськ, 2012. № 11(182). Ч. 1. С. 22-29.
7. Кісіль М.І. Інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства України в стратегічній перспективі. *Вісник аграрної науки*, 2018. № 1. С. 78-82.

8. Білоткач О. В. Павлова Г. Є. Теоретико–методичні основи інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 2017. Вип. 15. Ч.1. С. 29-32.
9. Гречко А. В., Джумакєєва Д. Д. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств в Україні в воєнний та поствоєнний період. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»: збірник наукових праць*, 2022. №22. С. 40-46.
10. Хорошун Ю. В., Проданова Л. В., Захарова О. В. Аналіз джерел інвестиційних ресурсів аграрного сектору економіки України. *Економіка і організація управління*, 2021. Випуск №4 (44). С. 99-117.
11. Бровко Л. І., Попенко М. С., Черенович О. В. Фінансове забезпечення формування оборотних активів сільськогосподарського підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 88–92. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.1.88.
12. Денисенко М. П., Юринець З. В., Юринець Р. В., Кохан М. О., Конкуренентоспроможність підприємництва в умовах інноваційно інвестиційної модернізації економіки. *Економіка та держава*. 2020. № 4. С. 19-24.
13. Васильєва Л. М. Інвестиційне забезпечення стійкого розвитку аграрного сектору URL: <http://official.chdu.edu.ua/article/download/60093/55856>.
14. Хахула Б. В. Організаційні особливості розвитку інноваційної діяльності в сільськогосподарському виробництві. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 85–89. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.85.
15. Маргагасова В., Вдовенко Н. (2023) Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору з урахуванням структурних змін для груп суспільних інтересів. *Проблеми в перспективі економіки та управління*, 2023. 4(32). 109-120. DOI: 10.25140/2411-5215-2022-4(32)-109-120.
16. World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations, Rapid Damage and Needs Assessment. *World Bank Group*, 2023. URL: <https://documents.worldbank.org>.

REFERENCES

1. Program for the development of the agricultural sector of the Vinnytsia urban territorial community for 2023-2025 [Prohrama rozvytku ahrarnoho sektoru vinnyts'koyi mis'koyi terytorial'noyi hromady na 2023-2025 roky]. <https://www.vmr.gov.ua>.
2. Agriculture: priorities for permanent investments to promote the recovery of Ukraine [Sil's'ke hospodarstvo: priorityty stalykh investytsiy dlya spryannya vidnovlennyya Ukrayiny]. <https://ecodiia.com.ua>.
3. Economic potential. Encyclopedia of Modern Ukraine [Ekonomichnyy potentsial. Entsyklopediya Suchasnoyi Ukrayiny]. <https://esu.com.ua › article-18794>.
4. Dryga S. G., Kiselyova I. O. & Puchkova M. E. (2017). Investments as a key element of innovative development of trade networks of Ukraine [Investytsiyi yak klyuchovyy element innovatsiynoho rozvytku torhovel'nykh merezh Ukrayiny]. Problems and prospects of the development of innovative activity in Ukraine: X International Business Forum (Kyiv, March 21, 2017) / editor-in-chief Mazaraki A. A. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics.

5. Kodenska, M. Yu. (2013). Motivational factors of investment support for the development of agrarian and industrial production [Motyvatsiyni chynnyky investytsiynoho zabezpechennya rozvytku ahrarno-promyslovoho vyrobnytstva]. Bulletin of the Academy of Labor and Social Relations of the Federation of Trade Unions of Ukraine [*Visnyk Akademiyyi pratsi i sotsial'nykh vidnosyn Federatsiyi profspilok Ukrayiny*], 2, 62-66. [in Ukrainian].
6. Shilova, O. Yu. (2012). Investment support for enterprise development [Investytsiyne zabezpechennya rozvytku pidpryyemstva]. Bulletin of the Eastern Ukrainian National University named after Volodymyr Dahl [*Visnyk Skhidnoukrayins'koho natsional'noho universytetu imeni Volodymyra Dalya*], 11(182). Part 1, 22-29. [in Ukrainian].
7. Kisil, M. I. (2018). Investment support for the development of agriculture in Ukraine in a strategic perspective [Investytsiyne zabezpechennya rozvytku sil's'koho hospodarstva Ukrayiny v stratehichniy perspektyvi]. *Bulletin of Agrarian Science* [*Visnyk ahrarnoyi nauky*], 1, 78-82. [in Ukrainian].
8. Bilotkach, O. V. & Pavlova, G. E. (2017). Theoretical and methodological foundations of investment support for the development of agricultural enterprises [Teoretyko-metodychni osnovy investytsiynoho zabezpechennya rozvytku sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv]. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University: series: International Economic Relations and World Economy [*Naukovy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu: seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*], 15(1), 29-32. [in Ukrainian].
9. Grechko, A. V. & Jumakeeva, D. D. (2022). Investment support for innovative development of enterprises in Ukraine in the war and post-war period [Investytsiyne zabezpechennya innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstv v Ukrayini v voyennyi ta postvoyennyi period]. Economic bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»: collection of scientific works [*Ekonomichny visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu Ukrayiny «Kyyivs'kyi politekhnichnyy instytut»: zbirnyk naukovykh prats'*], 22, 40-46. [in Ukrainian].
10. Khoroshun Yu.V., Prodanova L.V. & Zakharova O.V. (2021) Analysis of sources of investment resources of the agrarian sector of the economy of Ukraine [Analiz dzherel investytsiynykh resursiv ahrarnoho sektoru ekonomiky Ukrayiny]. Economics and management organization [*Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya*], 2021. V. 4 (44). P.99-117. [in Ukrainian].
11. Brovko, L. I., Popenko, M. S. & Cherenovych, O. V. (2022). Financial support for the formation of current assets of an agricultural enterprise [Finansove zabezpechennya formuvannya oborotnykh aktyviv sil's'kohospodars'koho pidpryyemstva]. Economy and the state [*Ekonomika ta derzhava*], 1, 88–92. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.1.88
12. Denysenko, M. P., Yurynets, Z. V., Yurynets, R. V. & Kokhan, M. O. (2020). Competitiveness of entrepreneurship in conditions of innovative investment modernization of the economy [Konkurentospromozhnist' pidpryyemnytstvav umovakh innovatsiyno investytsiynoyi modernizatsiyi ekonomiky]. Economist and the state [*Ekonomka ta derzhava*], 19-24.
13. Vasylieva, L. M. (n.d.). Investytsiine zabezpechennia stiikoho rozvytku ahrarnoho sektoru [Investment support for sustainable development of the agrarian sector], from <https://official.chdu.edu.ua/article/download/60093/55856>. [in Ukrainian].

14. Khakhula, B. V. (2022). Organizational features of the development of innovative activity in agricultural production [Orhanizatsiyni osoblyvosti rozvytku innovatsiynoyi diyal'nosti v sil's'kohospodars'komu vyrobnytstvi]. *Economy and the state [Ekonomika ta derzhava]*, 5, 85–89. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.85.
15. Margagasova, V., and Vdovenko, N. (2023). Investment support for the development of the agrarian sector taking into account structural changes for public interest groups [Investytsiynе zabezpechennya rozvytku aharnoho sektoru z urakhuvannyam strukturnykh zmin dlya hrup suspil'nykh interesiv]. *Problems in the perspectives of economics and management [Problemy v perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya]*, 4(32). 109-120. DOI: 10.25140/2411-5215-2022-4(32)-109-120 [in Ukrainian].
16. World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations, Rapid Damage and Needs Assessment. *World Bank Group*, 2023. <https://documents.worldbank.org/>.

Victoriia Melnyk, D.Sc. (Economics), Professor, West Ukrainian National University, Ukraine

Oleg Pohrishchuk, PhD (Economics), Associate Professor, West Ukrainian National University, Ukraine

STRENGTHENING OF THE ECONOMIC POTENTIAL OF THE AGRICULTURAL SECTOR ON THE BASIS OF INNOVATION AND INVESTMENT PROVISION

Abstract

The study is aimed at determining the features of the process of investment support for the innovative development of economic entities; generalization of the main components of investment attraction in the agrarian sector of the economy of Ukraine and establishment of factors and substantiation of directions for the formation of a system of investment support for ecologically safe restoration and strengthening of the economic potential of the agrarian sector of the economy.

The purpose of the study is to generalize the substantive content of investment support in the context of its direction on the innovative component of strengthening the economic potential of the agricultural sector.

Research methods. A system of scientific methods and techniques was used in the research process. In particular, monographic, analytical, methods of synthesis, induction, deduction, generalization.

The results. It is substantiated that the task of forming an effective system of investment support for the agricultural sector is primarily to create the necessary conditions for sustainable development, increase the income of economic entities, reduce the outflow of workers from rural areas, ensure food security and strengthen its economic potential. It was determined that strengthening the economic potential on the basis of investment support is of strategic importance, as it contributes to the renewal of production processes and the growth of their efficiency, as well as to the improvement of the quality of life of the rural population. In the process of investment support of the innovative component of strengthening the economic potential, it is necessary to take into account not only economic, but also social and environmental aspects, possible risks and existing advantages. The main directions of increasing the effectiveness of the investment support system and strengthening the economic potential of the agricultural sector are defined as: stimulating the development of innovative activities and technological renewal, the introduction of effective financial instruments that will contribute to the provision of financial services in support of agrarian business; infrastructural development of market expansion, scientific and educational and socially oriented activities.

Keywords: economic potential; innovation and investment support; agricultural sector; ecologically safe restoration; ecologically oriented production; sustainable development.

Cite as: Melnyk, V., and Pohrishchuk, T. (2024). Strengthening of the economic potential of the agricultural sector on the basis of innovation and investment provision. *Economic analysis*, 34 (1), 86-95. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.086>